

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060304

DOM
2019-10-28
Stockholm

Mål nr
F 2418-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-02-12 i mål nr F 2328-18, se bilaga A

PARTER

Klagande och motpart

A

Ombud: x

Klagande och motpart

Hässeldala Ports
samfällighetsförening
c/o y
Forchhammersvej 13. 1.tv.
Dk-1920 Fredriksberg C
Danmark
Ombud: x

SAKEN

Klander av föreningsstämmobeslut den 31 mars 2018 i Hässeldala Ports samfällighetsförening

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Med ändring av punkten 4 i mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Hässeldala Ports samfällighetsförenings beslut den 31 mars 2018 att godkänna förslag till debiteringslängd (punkten 14 i stämmoprotokollet).

Dok.Id 1499044

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–16:30
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

2. Med ändring av punkten 5 i mark- och miljödomstolens dom befriar Mark- och miljööverdomstolen A från skyldigheten att ersätta Hässeldala Ports samfällighetsförenings rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen och förordnar att vardera part ska stå sin kostnad.
 3. Hässeldala Ports samfällighetsförening ska ersätta A för rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen med 49 450 kr, varav 45 900 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.
 4. Mark- och miljööverdomstolens beslut om inhibition den 29 mars 2019 ska bestå till dess denna dom vunnit laga kraft.
-

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

A har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska upphäva föreningsstämmans beslut angående uttaxering m.m. (punkt 14 i stämmoprotokollet). Han har vidare yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska befria honom från skyldigheten att ersätta motpartens rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen, samt tillerkänna honom ersättning för rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen med yrkat belopp och ersättning för rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen med totalt 49 450 kr, varav 3 000 kr avser eget arbete och 46 450 kr avser ombudskostnader.

A har motsatt sig föreningens yrkande om ändring av mark- och miljödomstolens dom i rättegångskostnadsdelen, samt föreningens yrkande om ersättning för rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.

Hässeldala Ports samfällighetsförening (föreningen) har yrkat att A ska förpliktas att betala föreningens samtliga rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen. Föreningen har vidare yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen med totalt 42 000 kr avseende ombudskostnader.

Föreningen har motsatt sig A's yrkande om ändring och ersättning för rättegångskostnader.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

A har vidhållit vad han tidigare anfört och tillagt i huvudsak följande:

Frågan om hus på ofri grund

A vidhåller att beslutet under punkten 14 i protokollet strider mot lag.

I förrättningsbeslutet 2006 fick huset på FA ett eget andelstal, och hans fastigheter FA och FB ett andelstal på 27,4 procent. Huset på FA revs av arrendatorn under 2017. Vid stämman den 31 mars 2018

beslutades att hans fastigheter istället skulle ha andelstalet 42,5 procent (27,4 + 15,1), vilket innebar att husets andelstal förts över på hans fastighet FA. Det är fel att husets andelstal automatiskt tillfaller den fastighet som huset är beläget på när huset rivs. Huset på ofri grund har enligt förrättningen från 2006 ett eget andelstal. Något förordnande för styrelsen att justera andelstalen enligt 24 a § anläggningslagen (1973:1149) finns inte. Därigenom kan andelstalen i praktiken bara förändras genom omprövning enligt 35 § anläggningslagen pga. ändrade förhållanden. Fram till dess lantmäteriet beslutat om nya andelstal kvarstår andelstalen enligt 2006 års beslut.

I förarbetena till anläggningslagen (prop. 1973:160) berörs frågan i lagrådets yttrande. Den tolkning som lagrådet gör i förarbetena är den korrekta och den tolkning som motparten framför leder till orimliga konsekvenser. Som framgår av 2 § anläggningslagen är det utöver fastighetsägare inte bara ägare av hus på ofri grund som kan vara delägare i en anläggningssamfällighet utan även byggnader och andra anläggningar som inte hör till en fastighet samt natur- och kulturresevat. Vid praktisk tillämpning förekommer det att t.ex. vindkraftverk, mobiltelemaster och golfbanor anses som andra anläggningar och kan anslutas. I många fall kan dessa anläggningar ha ett betydande andelstal. Att fastighetsägaren alltid skulle ta över andelstalet om verksamheten upphör faller på sin egen orimlighet. Det kan innebära att en mindre fastighet kan få bära en betydande del av kostnaden om anläggningen avvecklas. I fallet med mobiltelemaster kan masten dessutom ha lokaliserats till platsen mot fastighetsägarens vilja. Med motpartens resonemang blir fastighetsägaren i så fall ansvarig att betala den del som ankommer på ledningsägaren när masten monterats ner. Det leder till ett orimligt ansvar. Fastighetsägaren blir i så fall också den som måste ansöka om omprövning med de olägenheter och det kostnadsansvar som trots allt finns enligt 29 § 4 st anläggningslagen.

Lantmäteriets tolkning av lagen leder också till gränsdragningsproblem. När anses en byggnad vara borttagen på ett sätt som innebär att ansvaret för andelstalet går över till fastighetsägaren? Om huset brinner ner försvinner byggnaden och då bör i så fall ansvaret omgående gå över till fastighetsägaren. Vad händer då om huset byggs upp igen ett tag senare? En skyldighet som har upphört kan inte gärna återuppstå igen vilket innebär att byggnaden i så fall inte längre är med i gemensamhetsanläggningen.

Det finns också exempel på andra former av gemensamhetsanläggningar än vägar. Det förekommer att fritidshusområden bildar gemensamhetsanläggning för gemensam avloppslösning. I vissa fall ligger de anslutna byggnaderna på både friköpta tomter och arrendetomter medan avloppsanläggningen ligger på stamfastigheten som inte har del i anläggningen. Den upplåter bara mark. Vad händer då när en arrendebostad avvecklas? Med motpartens tolkning upphör ansvaret för ägaren till hus på ofri grund när byggnaden tagits bort. Samtidigt finns ingen som kan ta över ansvaret eftersom stamfastigheten inte är med i gemensamhetsanläggningen. Även det visar att motpartens och lantmäteriverkets tolkning leder fel.

Rättegångskostnader

För det fall A vinner framgång med sitt överklagande ska han befrias från förpliktelsen att ersätta motpartens rättegångskostnader. I annat fall vitsordar han utdömt belopp om 15 000 kr.

Föreningen har anfört i huvudsak följande:

Frågan om hus på ofri grund

Föreningen delar inte den uppfattning som klaganden gör gällande genom att hänvisa till förarbetena och lagrådets yttrande. Att lagrådets slutsats sannolikt saknar lagstöd framgår av Lantmäteriets Handbok Anläggningslagen. Lantmäteriet delar inte lagrådets slutsats. Lantmäteriet anser helt korrekt att det inte är möjligt att en sådan andel skulle kunna vara knuten till ett rättssubjekt som inte längre finns och att ägaren som sådan inte heller kan vara ansluten till anläggningen eftersom en person inte kan delta i en gemensamhetsanläggning. Lantmäteriets kommentar att lantmäteriet "tills vidare" anser att delaktigheten av byggnad på ofri grund upphör "automatiskt" i och med att byggnaden försvinner kan dock enligt föreningens mening inte heller det anses vara i överensstämmelse med lag. Att lantmäteriet inte riktigt tror på sin egen slutsats understryks av att lantmäteriet avslutar sitt resonemang med följande: "För att tydliggöra anläggningsbeslutet är dock en omprövning enligt 35 § att rekommendera."

Om fråga är om hus på ofri grund och såväl arrendeförhållandet upphör som huset försvinner, måste andelstalet bli föremål för rättelsebeslut; andelstalet kan inte försvinna då lagen kräver att ändring av andelstal enligt huvudprincip sker genom ny förrättning. Då en person (arrendatorn) inte kan vara ansluten till gemensamhetsanläggningen och rättssubjektet i sig (huset) inte längre finns kvar på fastigheten måste andelstalet ifråga falla tillbaka på den fastighet där det rivna huset har varit uppfört. Det måste alltså åvila fastighetsägaren på den fastighet där det rivna huset på ofri grund har varit uppfört, dvs. i detta fall klaganden, att vidta rättelse avseende andelstalet. Som lagrådet konstaterat har åsatta andelstal återverkningar på de i gemensamhetsanläggningen deltagande fastigheterna och med den konstruktion gemensamhetsanläggningarna har enligt lag kan det inte anses förenligt att en i anläggningen deltagande utan vidare försvinner. Det är således klagandens fastighet FA som ska uttaxeras medel motsvarande de andelstal huset på ofri grund uppbar så länge anläggningsbeslutet står fast. Föreningen är skyldig att följa anläggningsbeslutets andelstal. Uttaxering har alltså skett i behörig ordning.

Rättegångskostnader

A ska som huvudsakligen tappande part i mark- och miljödomstolen enligt 18 kap. 1 § rättegångsbalken ersätta föreningens rättegångskostnader. Skäl att frångå bestämmelsen föreligger inte.

Föreningens yrkande om ersättning för rättegångskostnader är skäligt med tanke på det arbete som har lagts ned. Skriftväxlingen i målet har varit omfattande. Käromålet har varit mångfacetterat och delvis svårgenomträngligt. Det är vidare fråga om en komplicerad rättslig fråga som har stor betydelse för föreningens förvaltning. Käromålet kom slutligen att ogillas i flera delar.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har med stöd av 50 kap. 13 § andra stycket 2 rättegångsbalken avgjort målet utan huvudförhandling.

Det klandrade stämmobeslutet

I lantmäteriförrättningen 2006 beslutades bl.a. att hus på ofri grund på fastigheten FA skulle ha ett andelstal i GA:1 med 15,1. Av handlingarna i målet framgår att huset revs under 2017. Föreningen har i det klandrade stämmobeslutet debiterat A, i egenskap av ägare till fastigheten FA, det belopp som motsvarar husets andelstal.

Verkan av att en byggnad på ofri grund, som deltar i en gemensamhetsanläggning, försvinner har berörts i lagrådets yttrande i förarbetena till anläggningslagen. Lagrådet ansåg att byggnadens försvinnande får anses utgöra en sådan ändring i förhållandena som avses i 35 § och som kan föranleda ändring i det tidigare anläggningsbeslutet. Intill dess sådan ändring sker gäller då, trots byggnadens försvinnande, sistnämnda beslut (se prop. 1973:160 s. 540 f.).

Det saknas stöd i anläggningslagen för att, på sätt föreningen gjort, föra över det andelstal som belöper på huset på ofri grund till fastigheten FA (jfr 24 a och 43 §§ AL). Mot bakgrund härav och lagrådets yttrande i förarbetena, anser Mark- och miljööverdomstolen att andelstalen enligt 2006 års beslut kvarstår fram till dess lantmäteriet beslutat om nya andelstal. Föreningsstämmans beslut den 31 mars 2018 att godkänna debiteringslängd (punkten 14 i protokollet) ska därför upphävas.

Vid denna utgång ska Mark- och miljööverdomstolens beslut om inhibition av punkten 14 bestå till dess denna dom vunnit laga kraft.

Frågan om rättegångskostnader

Mark- och miljööverdomstolen har slutligen att ta ställning till fördelningen av rättegångskostnaderna i mark- och miljödomstolen samt i Mark- och miljööverdomstolen.

Vid fördelningen av kostnader som uppkommit i den lägre instansen ska kostnadsfördelningen i regel ske på grundval av den slutliga utgången i målet. Mark- och miljööverdomstolen konstaterar dock, oaktat att A nu vinner en större andel av målet i förhållande till utgången i mark- och miljödomstolen, att

föreningen vunnit i ett antal frågor som inte överklagats hit. Det är därför rimligt vid en sammantagen bedömning att vardera parten ska stå sin kostnad i mark- och miljödomstolen. A ska därför befrias från skyldigheten att ersätta föreningens rättegångskostnader i den instansen.

A är vinnande part i Mark- och miljööverdomstolen i frågan om beslutet att godkänna debiteringslängden varit riktigt. A's talan har i princip enbart hänfört sig till denna fråga, varför det kan antas att samtliga hans kostnader belöper på denna. A har därför rätt till ersättning av föreningen för samtliga sina rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen. Yrkat belopp är skäligt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2019-11-25

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, hovrättsrådet Mikael Hagelroth, referent, tekniska rådet Jan Gustafsson och tf. hovrättsassessorn Erik Stålhammar.

Föredragande har varit Vilma Herlin Hjorth.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-02-12
meddelad i
Växjö

Kärande

A

Svarande

Hässeldala Ports samfällighetsförening
c/o y
Forchhammersvej 13. 1.tv.
DK-1920 Fredriksberg C
Danmark

Ombud: x

SAKEN

Klander mot föreningsstämmobeslut den 31 mars 2018 i Hässeldala Ports samfällighetsförening

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet från Hässeldala Ports samfällighetsförening om att avvisa del av A's talan på grund av preskription.
2. Mark- och miljödomstolen avslår A's yrkande om att förklara beslut vid föreningsstämman så som tillkomna i obehörig ordning.
3. Mark- och miljödomstolen avvisar A's yrkanden om att dels omöjliggöra för föreningen, såväl styrelse som föreningsstämma, att framöver fatta beslut i frågor av ekonomisk karaktär, dels omöjliggöra för föreningen att rikta ekonomiska krav mot A innan revidering skett av andelstalen.
4. Mark- och miljödomstolen ogillar käromålet i övrigt.

5. A förpliktas ersätta Hässeldala Ports Samfällighetsförening för deras rättegångskostnader med 15 000 kronor inklusive moms, varav hela beloppet utgör ombudsarvode. På beloppet ska utgå ränta enligt 6 § räntelagen (1975:665) från dagen för denna dom fram till dess betalning sker.
-

BAKGRUND

Genom en anläggningsförrättning avseende vägar bildades gemensamhetsanläggningen GA. För att förvalta gemensamhetsanläggningen bildades Häs-seldala Ports Samfällighetsförening (föreningen). Föreningen registrerades den 23 maj 2002. Den 31 mars 2018 höll föreningen årsmöte (föreningsstämma). A, som är lagfaren ägare till FA samt FB, har klandrat att för-eningsstämmans beslut skulle vara tillkomna i obehörig ordning samt att vissa av de beslut som fattades vid föreningsstämman kränker enskild medlems rätt.

Mark- och miljödomstolen beslutade den 13 juni 2018 att inhibera stämmans beslut.

YRKANDEN

A yrkar, såsom det får förstås, att rätten ska förklara beslut vid före-ningsstämman så som tillkomna i obehörig ordning, att rätten ska ta ställning till om föreningen hanterat andelstalen korrekt vid uttaxering, att rätten ska ta ställning till om att enskild medlemsrätt kränkts vid stämmobeslut om antagande av verksamhetsberättelsen för 2017, att rätten ska omöjliggöra för föreningen såväl styrelse som föreningsstämma att framöver fatta beslut i frågor av ekonomisk karaktär samt att rätten ska omöjliggöra för föreningen att rikta ekonomiska krav mot honom innan revidering skett av andelstalen.

A bestrider föreningens yrkande om ersättning för rättegångskostnader och yrkar ersättning för sina rättegångskostnader med 7 000 kronor.

Föreningen bestrider käromålet i sin helhet samt de yrkanden som lagts till under målets gång och anför bl. a. följande.

Yrkandet om att käranden inte anser sig kallad i behörig ordning ska i första hand avvisas eftersom det inkommit för sent och i andra hand ska yrkandet ogillas.

Yrkandet om att domstolen ska upphäva föreningsstämmans beslut rörande uttaxering avseende kärandens fastigheter som deltar i gemensamhetsanläggningen ska ogillas.

Yrkandet om att domstolen ska omöjliggöra för föreningens såväl styrelse som föreningsstämma att fatta beslut i frågor av ekonomisk karaktär ska ogillas.

Yrkandet om att domstolen ska omöjliggöra för föreningens rikta krav mot A innan revidering av andelstalen skett kan inte prövas inom ramen för en klandertalan så som yrkandet är formulerat.

Föreningen yrkar ersättning för sina rättegångskostnader med 68 750 kronor och överlåter åt domstolen att ta ställning till A's kostnadsräkning.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

A anför som grund och stöd för sin talan bl. a. följande.

Kallelseförfarandet ska ogiltigförklaras eftersom han inte bereddes möjlighet att ta del av det som avhandlades på årsstämman. Andelstalen är felaktigt fastställda vilket drabbat honom ekonomiskt. Det har varit omöjligt att få till stånd en justering av andelstalen med anledning av de ändrade förhållandena beroende på den avvecklade byggnaden på ofri grund. Delägare har genom antagande av verksamhetsberättelsen för 2017 ålagts ansvar för väggkantsröjning samt att reparera vägen vid extraordinärt slitage på vägen exempelvis vid skogsavverkning.

Han har inte blivit kallad till årsstämman 2018 och inte fått några handlingar i övrigt inför årsstämman. I början av mars månad fick han en brev försändelse, poststämplad den 27 februari 2018. I kuvertet fanns ”Kallelse till föreningsstämma i Hässeldala Ports Samfällighetsförening 2017”. Stämman skulle äga rum lördagen den 23 mars 2017 klockan 15:00. Han antog att det blivit fel på årtal och veckodag och antog att kallelsen i fråga verkligen gällde den 23 mars 2018. När han besökte

platsen för stämman den 23 mars 2018 klockan 15:00 fanns det inte några mötesdeltagare på platsen för att avhålla årsmöte. Den erhållna kallelsen är inte identisk med fjolårets kallelse. Fjolårets årsmöte ägde rum den 25 mars 2017. Den 28 april 2018 erhöles stämmoprotokoll och då tog han snabbt ställning till att väcka klander. Ingen kallelse i behörig ordning enligt stadgarna har gått ut till honom varken via e-post eller via brev genom Postnords försorg. Under de senaste sex åren har många handlingar undanhållits honom och han har inte beretts tillfälle att ta ställning till det man fattat beslut om. Enligt årsmötesprotokollet från 2018 framkommer att underhållsplan, utgifts- och inkomststat samt debiteringslängd varit utsänt till övriga medlemmar i samband med kallelsen. Först i augusti fick han fullt ut kännedom om förhållandena genom utsändandet av handlingar genom domstolens försorg. De övriga medlemmarna har fått kallelse i behörig ordning med underlag men har inte förstått att årsstämman haft för avsikt att föra över andelstalet för den numera rivna byggnaden på ofri grund om 15,1 % till honom. På årsstämman som avhölls på påskafton var fyra medlemmar närvarande. I princip var det styrelsen eftersom de övriga fem medlemmarna lämnade fullmakt på grund av olämplig tidpunkt. Han har varit med i föreningen från början år 2000 och som ordförande var han alltid varit noga med att förlägga årsstämman så att så många som möjligt kunnat närvara och skickat kallelse med brev tillsammans med samtliga handlingar. Han fick vetskap om att stämman hade hållits genom det stämmoprotokoll han fick del av den 28 april 2018. Då behövde han sätta sig in i det som hänt och beslöt sig för att inte acceptera stämmansbeslut och väckte klandertalan så fort han kunde.

Han tillägger att e-postadressen som föreningen använder sig av var han nödgad att blockera efter samråd med polisen. Han började efter att han blockerat e-postadressen att få brev från föreningen i brevlådan. Därefter har inte något meddelande erhållits från den blockerade e-postadressen.

Föreningen har inte angett i kallelsen vad som skulle avhandlas på stämman. Enligt stadgarna ska ärenden som behandlas anges i kallelsen och ingen visste att frågan om andelstal skulle tas upp. Han har också påtalat att det underlag som sändes ut till de övriga delägarna innehåller många märkligheter.

Han anför att andelstalen har varit felaktiga från det att föreningen bildades 2000. Lantmäteriet tog hjälp av skogsvårdsstyrelsens expert på vägfrågor som lämnade ett åtgärdsförslag för att vägen skulle kunna användas för skogstransporter. Vid förrättningen var det en fritidshusägare som protesterade och menade att åtgärderna inte var nödvändiga och lantmätaren gick på den linjen. Timmerbil utan släp fick därmed inte trafikera vägen. Därefter skedde en revidering och vägen skulle endast betraktas som en traktorväg trots att andelstalen var oförändrade. Det har visat sig att det varit en fullkomlig omöjlighet allt sedan 2006 att få detta justerat eftersom föreningen inte har varit intresserade av att diskutera frågan. För snart fem år sedan gick han in med en ansökan till Lantmäteriet för att justera andelstalen och man har haft ett lantmäterisammanträde. Lantmäteriet lyssnade inte på det som han framförde och justerade andra saker. Han insåg då att det var en omöjlighet att ha kvar utfarten på samfällighetens väg och byggde en egen utfart. Han nyttjar därmed inte vägen i gemensamhetsanläggningen. Han tog på nytt för 1–1,5 år sedan initiativet och inkom med en ny ansökan om lantmäteriförrättning för att få en förändring till stånd. Han har därför gjort allt han har kunnat. Visst transportbehov av virke finns men han har inte de senaste fem åren använt vägen och då är det upprörande att han ska påföras 42,5 % av kostnaden i gemensamhetsanläggningen.

Fritidshus på ofrigrund på fastigheten FA som tidigare arrenderades ut revs och den 1 augusti 2017 återgick nyttjanderätten till markägaren och det området omvandlades åter till skogsmark. Föreningen har därefter felaktigt tillfört FA fritidshusets andelstal.

Vid föreningens årsmöte den 31 mars 2018 presenterades, godkändes och antogs en verksamhetsberättelse under § 9 i årsmötesprotokollet. Under den andra punkten i verksamhetsberättelsen framgår att med anledning av rekommendationer från Riksförbundet enskilda vägar ska styrelsen uppmärksamma att delägare för sin del måste se till att vägen hålls fri från vegetation och hängande grenar samt att delägare tar ansvar att reparera vägen vid extraordinärt slitage av vägen exempelvis vid skogsavverkning. Det är tämligen lätt att uttolka att styrelsen och årsmötet beslutat att

vissa av föreningens medlemmar (skogsägarna) ska ombesörja all form av vägkantsröjning medan andra av föreningens medlemmar är helt befriade från kostnader för denna typ av vägskötselåtgärd. Det är också oklart om vad som avses med extraordinärt slitage, hur detta ska definieras och vem som ska göra bedömning av om extraordinärt slitage skett eller det är fråga om ett normalt slitage.

Föreningen bedriver inte någon vägskötsel och saken kan bero till dess Lantmäteriet kan avsluta förrättningen. Det behövs inte göras några utdebiteringar till dess att förrättningen har blivit klar.

A åberopar även bl.a. följande.

- Kallelse till årsmötet 2018 avsänd från Danmark den 27 februari 2018.
- Kallelse till årsmötet 2017 som hölls den 25 mars 2017.
- Protokoll och utdebiteringslängd från årsmötet 2018.
- Yttrande från VMF-SYD den 30 augusti 2013 rörande besiktning av den aktuella vägen.
- Yttrande från Skogsstyrelsen den 5 februari 2014 över vägens klassning.
- Karta utvisande den avvecklade fritidsfastigheten samt den nya privata utfartsvägen.
- Skrivelse från 2006 som visar att han under 12 års tid ifrågasatt anläggningsbeslutet från 2001 rörande vägens klassning (skogsbilväg klass C).
- Dokument som visar de ursprungliga andelstalen från 2001 samt revidering av andelstalen 2006 och som också visar att fritidshuset å FA ägdes av B.
- Betalningspåminnelse, debiteringslängd 2017, kvitto på inbetalning om 178 kronor samt det ofrankerade kuvert handlingarna tillhandahållits i.
- Debiteringslängd från 2017 (det förekommer två debiteringslängder för 2017) utgörande 548 kronor samt bevis på att kravet är betalt den 11 april 2017.
- Stämmoprotokollen från 2016 och 2017 som visar på felaktigt angivna årtal under § 11 i båda årsstämmoprotokollen.
- Förslag till debiteringslängd 2018 samt 2017 års medlemslängd.

- Karta utvisande det markområde som utgör fastigheten FB.
- Lantmäteriets förteckning 2001 över de i väganläggningen ingående fastigheter som visar att fastigheten FB inkluderas i fastigheten FA.
- Kallelse till årsstämma 2018, som han fick ta del först i mitten av augusti 2018.
- Debiteringslängd från åren 2014, 2016, 2017 samt 2018.
- Karta utvisande den vägsträckning som löper genom A's fastigheter med uppgift om hur stor andel av vägen det rör sig om.

Föreningen anför som grund och stöd för sin talan bl. a. följande.

Klander avseende brister i kallelseförfarandet har inte ingivits i föreskriven tid och att det i övrigt inte fattats något föreningsstämmobeslut i obehörig ordning, stridandes mot lag eller mot stadgarna. Yrkandena om att domstolen ska pröva frågan rörande kärandens hävdade femåriga strävan att få till stånd ändrade andelstal för sina fastigheter samt att föreningen ska omöjliggöra för föreningens såväl styrelse som föreningsstämma att fatta beslut i frågor av ekonomisk karaktär kan inte bli föremål för domstolens prövning inom ramen för en klandertalan eftersom det inte föreligger något föreningsstämmobeslut.

Kallelsen

Käranden har inte deltagit i någon föreningsstämma på många år. Enligt stadgarna för föreningen ska kallelse ske senast två veckor före föreningsstämma. Ordinarie föreningsstämma ska hållas under mars månad, enligt stadgarna. Det är föreningens mening att kallelse till käranden avseende föreningsstämman den 31 mars 2018 har gjorts i rätt tid och i behörig ordning. Samtliga medlemmar förutom käranden har accepterat en digital hantering av kallelser och övrig information. Mot bakgrund härav får käranden såväl en digital som brevlades kallelse.

Kallelse inklusive erforderliga handlingar har vid sidan av den digitala kallelsen till käranden skickats brevlades den 27 februari 2018. Gångse föreningsrutiner har

följts. Kallelsen har alltså genom sekreterarens försorg skickats till käranden på samma adress som använts under många år dvs V. I bilaga A till käromålet har också käranden bifogat ett poststämplat brev med datum den 27 februari 2018, dvs den dag då medlemmarna genom styrelsens försorg kallades, kallelsen skickades för övrigt också digitalt. Vare sig lag eller stadgarna för föreningen anger att kallelse ska ske på annat sätt än genom brev. Följden av detta är att kallelse som utgångspunkt sker på mottagens risk. I protokollet till föreningsstämman den 31 mars 2018 anges att kallelse till stämman har skett enligt stadgarna. Av protokollet framgår vidare att samtliga i gemensamhetsanläggningen deltagande fastigheter representerats förutom klagandens. Konstateras kan således att samtliga övriga medlemmar har nåtts av kallelsen i behörig ordning. Det finns således ingen anledning att anta att inte en kallelse med innehåll kallelsetid lördagen den 31 mars 2018 och handlingarna i övrigt skickats även till käranden.

Föreningens förklaring till att käranden i målet trots allt uppvisar en kallelsehandling med tidpunkt lördagen den 23 mars 2017 är att käranden under februari månad tillsänts en sista betalningspåminnelse då käranden inte betalat sin välgavgift för 2017. Tillsammans med påminnelsen lade sekreteraren såväl protokoll, kallelse (2017) och handlingar vid stämman rörande avgiften i brevet som skickades till käranden. Av allt att döma har sekreteraren då av misstag skickat en helt felaktig kallelse till den redan hållna föreningsstämman 2017 (felaktigt angiven till lördagen den 23 mars 2017) som alltså aldrig skickats ut tidigare, då den kallelse som sändes ut inför föreningsstämman 2017 rätteligen angav lördagen den 25 mars 2017, vilket får anses styrkt av det käranden själv anfört. Käranden har alltså under februari månad 2018 mottagit två brevöversändelser från föreningen, en betalningspåminnelse innehållande bland annat den felaktiga kallelsehandlingen med innehåll den 23 mars 2017, samt med poststämpel den 27 februari 2018 en korrekt kallelse och övriga handlingar till föreningsstämman den 31 mars 2018.

Vid styrelsemöte i föreningen den 6 december 2017 beslutades att föreningsstämman skulle hållas lördagen den 31 mars 2018, även styrelseprotokollet har käranden tagit del av via e-post. Vad avser kärandens e-postadress kan föreningen endast

konstatera att denna nyttjas av föreningen, att det är samma adress som enligt uppgift även används av domstolen i förevarande ärende, att föreningen aldrig fått några felmeddelande vid utskick via e-post till käranden eller andra uppgifter från käranden om att käranden blockerat e-post från föreningens företrädare. Föreningen vill förtydliga att protokoll från föreningsstämmor, även den i målet aktuella, dels skickas ut med e-post till samtliga medlemmar men för kärandens del lämnas protokollet som brukligt i kärandens brevlåda eftersom käranden deklarerat att käranden inte accepterar e-postvisa kallelser, protokoll osv.

Om domstolen inte skulle låta sig övertygas av det hittills från föreningens sida sagda och föreningen för ett kort ögonblick utgår från att käranden trots allt såsom hävdas av käranden fått en kallelse poststämplad den 27 februari 2018 med innehåll att föreningsstämman skulle påbörjas lördagen den 23 mars 2017 så har käranden underlåtit att protestera mot en kallelse som är mer än uppenbart felaktig vad avser såväl datum och år. Den 23 mars vare sig år 2017 eller år 2018 infaller på en lördag. Inte ens efter den 23 mars 2018 då käranden uppger sig ha besökt en tom föreningsstämmolokal har käranden efterfrågat en korrekt kallelse. Käranden har alltså ägt kännedom om att kallelsen var uppenbart felaktig utan att ha vidtagit någon som helst efterforskande åtgärd angående den stämma som stadgeenligt skulle hållas i mars månad. Att under sådana ovan beskrivna förhållanden kunna göra gällande kallelsebrist förefaller orimligt. Vid en jämförelse med vad som följer av NJA 1932 s. 243 torde en klandertalan bottnande i kännedom om en uppenbar formell felaktighet leda till att klandertalan ska ogillas. Under alla avseenden hade såvitt framgår av protokollet kärandens närvaro inte på något sätt medfört att eventuella röstningar hade utfallit annorlunda. Att kärandens blotta närvaro och eventuellt resta röst på föreningsstämman skulle föranleda de övriga att rösta annorlunda förefaller inte troligt då käranden sedan flera år tillbaka är i konflikt med föreningen. Föreningen uppfattar att käranden vitsordar att kärandens närvaro inte hade påverkat utgången av besluten på föreningsstämman.

Stämman avhölls den 31 mars 2018, käranden har klandrat föreningsstämman såvitt rör kallelsebristen den 15 maj 2018, enligt föreningen har således klandertalan givits in för sent i förhållande till vad som föreskrivs i 53 § lag om förvaltning av samfälligheter. Under alla omständigheter anser föreningen att kallelse till föreningsstämman den 31 mars 2018 som beskrivits ovan gjorts i behörig ordning. Föreningen uppger att om en dagordning inte följt med kallelsen följer det av praxis att stadgeenliga punkter kommer att avhandlas.

Andelstal

I samband med fastighetsreglering berörande FA, FC och FD akt nr 1081-06/15 registreringsdatum den 13 mars 2006, har avseende FA, i GA, åsatts gemensamt andelstal med FB andelstal 27,4, vid sidan av detta åsattes FA (i anledning av hus på ofri grund) andelstal 15,1. Kärandens registrerade och vid förrättning 2006 be-

slutade andelstal för sina fastigheter FA och FB återges i behörig ordning i den vid föreningsstämman 2018 framlagda och av föreningsstämman godkända debiteringslängden. Det är föreningens uppfattning att debiteringslängden korrekt avspeglar det av Lantmäteriet beslutade andelstalen för kärandens fastigheter, vilka föreningen givet förutsättningarna är skyldiga att följa vid uttaxeringen. Inkomst- och utgiftsstaten bottenar i underhållsplan och återspeglar skäligen kostnader för gemensamhetsanläggningens förvaltning.

X uppger att debiteringslängden överensstämmer med anläggningsbeslutet och gällande andelstalen i fastighetsregleringen av den 13 mars 2006, vilket framgår av bilaga 6 i svaromålet. Andelstalet för FA och FB är ett gemensamt andelstal för A's fastigheter och för den rivna byggnaden på ofri grund. Efter att ha talat med handläggare för lantmäteriförrättningen som pågått sedan 2014-2015 och har ärendenummer K 14125 uppger Lantmäteriet att förrättningen troligen kommer att innebära förändrade andelstal, eftersom det inte längre finns någon byggnad på ofri grund eller något arrendeförhållande, vilket vitsordas av föreningen. Till dess att denna förrättning beslutats och vunnit laga kraft ska det nu gällande anläggningsbeslutet

ligga till grund för uttaxering vilket är en huvudprincip. Föreningen är skyldig att följa anläggningsbeslutet och har inte egen rätt att ändra andelstalen. Frågan om hur en byggnad eller annan anläggning på ofri grund ska hanteras då byggnaden försvinner är inte rättsligt glasklart. Enligt föreningens mening kan inte ett andelstal eller delaktighet i en gemensamhetsanläggning försvinna per automatik. Föreningen menar att om hus på ofri grund tas bort så måste andelstalen hanteras. En arrendator kan inte vara ansluten i anläggningen och rättssubjektet måste då vara den fastighet där byggnaden stått. Det åvilar sedan fastighetsägaren att genom en ansökan om lantmäteriförrättning vidta rättelse. Till dess rättelse skett är det fastighetsägaren som behöver svara för kostnaden. Detta är diskuterat med Riksförbundet enskilda vägar som man är medlem i. De av käranden påstådda oskäligen andelstalen kan inte prövas inom ramen för en klandertalan.

Föreningen åberopar även bl.a. följande.

- Utdrag till visande att föreningen förvaltar GA.
- Utdrag ur fastighetsregistret till styrkande av att kärandens ägarandel i fastigheterna FA och FB är 1/1.
- Utdrag ur stadgarna för föreningen till styrkande av att ordinarie föreningsstämma ska hållas under mars månad.
- Kallelse till föreningsstämman den 31 mars 2018 jämte utsända handlingar bifogas till styrkande av vad som utsänts till medlemmarna innefattat käranden.
- Avtryck från den digitala kallelse som även käranden tagit del av till styrkande av att käranden nåtts av digital information angående föreningsstämmans hållande den 31 mars 2018.
- Styrelseprotokoll den 6 december 2017 till utvisande av att det beslutats om hållande av föreningsstämma lördagen den 31 mars 2018 och att käranden tagit del protokollet via e-post.
- Förrättningshandlingar från den 13 mars 2006 till styrkande av att den vid föreningsstämman 2018 framlagda debiteringslängden visar korrekta andelstal för kärandens i målet aktuella fastigheter.

- Det poststämplade brevet med datum den 27 februari 2018 som käranden gett in i aktbilaga 1 bilaga A åberopas som bevisning för föreningen.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har hållit muntlig förberedelse i målet och parterna har inte haft något att erinra mot att rätten avgör målet på det ingivna skriftliga materialet och det som framgått under den muntliga förberedelsen. Målet har därför med stöd av 42 kap. 10 § 1 stycket 5 punkten rättegångsbalken avgjorts utan huvudförhandling.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Tidsfrist för klandertalan

Av 53 § andra stycket lag (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter framgår bland annat att, om talan grundas på att beslut inte tillkommit i behörig ordning eller att beslut eljest kränker endast medlems eller rättighetshavares rätt, ska talan väckas inom fyra veckor från beslutets dag vid påföljd att beslutet annars är gällande. – Enligt 50 § andra stycket samma lag, ska styrelsen se till att det förs protokoll över beslut som fattas vid föreningsstämma, vilket ska hållas tillgängligt för medlemmarna senast två veckor efter stämman. Tanken med den regleringen är att den som vill föra talan mot beslut på stämman ska ges möjlighet att ta del av beslutet i god tid innan klagotiden gått ut, se prop. 1973:160 s. 439. Det framgår av protokollet från årsstämman, P22, att efter justering av stämmoprotokollet ska sändas via e-post till föreningens medlemmar.

Av utredningen i målet framgår att föreningens årsstämma hölls den 31 mars 2018. För att väcka klandertalan inom fyra veckorsfristen, skulle detta rätteligen ha skett senast den 21 april 2018. Det framgår emellertid av handlingarna att A fick del av stämmoprotokollet den 28 april 2018 och han väckte klandertalan hos mark- och miljödomstolen den 15 maj 2018, med en skrift som är daterad den 8 maj 2018.

Av föreningens stadgar ska kallelse erhållas brevlades senast 14 dagar innan föreningsstämma som ska hållas under mars månad. I detta fall har A för-klarat, att han enligt den kallelse han mottagit, antog att mötet skulle hållas den 23 mars 2018. Föreningen har bemött A's invändning med att kallelse skickats brevlades till A och att föreningsstämman hölls den 31 mars 2018, i behörig ordning.

Det är sålunda klarlagt, att A inte väckt talan inom fyra veckor från beslutens dag. Frågan är om hans klandertalan ska tas upp till prövning i sin helhet, trots att den inte kommit in till domstolen inom den föreskrivna fyraveckorsfristen.

I den delen gör domstolen följande bedömning.

I ett fall som detta bör utskick av meddelanden i och för sig anses ske på avsändarens risk och inte på mottagarens. Mot A's nekande, har föreningen inte kunnat visa på att han mottagit korrekt kallelse till årsmötet. Det framgår dock inte att A, efter att ha konstaterat att det inte var något möte den 23 mars, kontaktade föreningen för att ta reda på vad som hänt. Såvitt är klarlagt tog A emot stämmoprotokollet den 28 april 2018, dvs. först efter att tids-fristen löpt ut. Han dröjde därefter omkring två veckor innan han klandrade stäm-mans beslut.

Med tanke dels på tveksamheter beträffande kallelsen och oaktat att A kan anses bort agera själv för att få klarhet beträffande tid för årsstämman, dels på att protokollet sändes ut efter att klagofristen redan hade löpt ut, anser domstolen inte att föreningens invändning om preskription bör vinna bifall. Att under dessa omständigheter ta från A hans rätt att föra talan, skulle kränka hans rättigheter på ett icke godtagbart sätt. Det kan i detta sammanhang även konstateras, att en försutten tidsfrist för att väcka talan mot ett stämmobeslut inte torde kunna återställas, jfr. NJA 1997 s. 147. Hans talan ska därför tas upp till prövning i sak och föreningens yrkande om att avvisa klandertalan ska avslås.

A's första invändning rör fråga om kallelse till årsstämman. Som re-dan har nämnts, anser domstolen, att det råder oklarheter kring hur kallelsen gick till och att det har förekommit oriktigt utskick. Mot A's nekande kan det inte fastställas att han nåtts av en korrekt kallelse. Å andra sidan borde A själv ha agerat för att få klarhet i när årsstämman skulle äga rum, när han förstod att den kallelse han agerat efter var felaktig. Mot denna bakgrund kan det inte anses klarlagt att det förelegat sådana omständigheter att årsstämmans beslut ska förklaras ogiltiga på den åberopade grunden och A's yrkande därom ska därför avslås.

Beträffande övriga punkter gör domstolen följande bedömning.

Hantering av andelstalen vid uttaxering

Föreningen ska vid uttaxering följa anläggningsbeslutets andelstal. Om en förändring sker av de ingående deltagande fastigheterna, krävs som huvudregel en ny lantmäteriförrättning och anläggningsbeslut för att justera andelstalen och därigenom uttaxeringen. Innan en sådan lantmäteriförrättning fått laga kraft ska föreningen uttaxera medel enligt det gällande anläggningsbeslutet. När, som i detta fall, ett hus på ofri grund som finns med i anläggningsbeslutet rivs, fördelas inte automatiskt de andelstalen som åsatts det numera rivna huset på ofri grund ut på samtliga deltagande fastigheter. Andelstalet faller i varje fall inledningsvis tillbaka på den fastighet där det rivna huset på ofri grund har varit uppfört. I detta fall är stod huset på ofri grund på A's fastighet FA. Det är således också fastigheten FA som ska uttaxeras medel motsvarande de andelstal huset på ofri grund uppbar så länge anläggningsbeslutet står fast.

Mark- och miljödomstolen finner att klandertalan i den del som den väckts på grunden att andelstalen inte hanterats korrekt vid uttaxering ska ogillas eftersom uttaxering inte skett i strid med anläggningsbeslutets andelstal.

Väggkantsröjning och reparation av vägen vid extraordinärt slitage

A har yrkat att rätten ska ta ställning till om föreningsstämman ge-nom att godkänna verksamhetsberättelsen för 2017 kränker enskild medlems rätt eftersom delägare därigenom kan åläggas ansvar för väggkantsröjning samt att reparera vägen vid extraordinärt slitage exempelvis vid skogsavverkning. Mark- och miljödomstolen noterar att skrivelsen i verksamhetsberättelsen som godkändes på årsstämman är utformad som styrelsens återgivning av rekommendationer från Riksförbundet enskilda vägar med en uppmaning till föreningens medlemmar att följa rekommendationen. Mark – och miljödomstolen finner att det faktum att verksamhetsberättelsen innehåller en uppmaning om att följa en rekommendation inte får samma innebörd som om frågan hade tagits upp som en punkt på årsstämman, avhandlats separat och ett beslut hade fattats om att ålägga vissa medlemmar att vidta väggkantsröjning eller vidta underhåll vid extraordinärt slitage. I den kontext som rekommendationen återges anser mark- och miljödomstolen inte att enskilds rätt kränks varför det inte finns skäl att undanröja stämmans beslut om att godkänna verksamhetsberättelsen. Mark- och miljödomstolen finner därför att klandertalan i den del som den väckts på grunden att föreningsstämman genom att godkänna verksamhetsberättelsen kränker enskild medlems rätt ska ogillas.

Övrigt

Mark- och miljödomstolen saknar lagligt stöd att inom ramen för en klandertalan ta upp frågorna om att dels omöjliggöra för föreningen såväl styrelse som föreningsstämma att framöver fatta beslut i frågor av ekonomisk karaktär, dels omöjliggöra för föreningen att rikta ekonomiska krav mot A innan revidering skett av andelstalen. Yrkandena härom ska därför avvisas.

Rättegångskostnader

Med den utgången målet fått är käranden A huvudsakligen tappande part. Enligt 18 kap. 1 § rättegångsbalken, ska därför A ersätta Hässel-dala Ports samfällighetsförening rättegångskostnader. Det yrkade beloppet bedöms i och för sig skäligt med tanke på det arbete som har lagts ner. Mot bakgrund av de

tveksamheter som förelegat beträffande kallelsen, liksom att omfattande diskussion bland annat rört fråga om preskription, bör A skäligen inte stå för för-eningens samtliga kostnader. Han bör förpliktas att betala skäliga 15 000 kronor.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-01)

Överklagande senast den 5 mars 2019.

Anders Bengtsson

Mats Jansson

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Anders Bengtsson, ordförande, och tekniska rådet Mats Jansson. Föredragande har varit notarien Viktor Lundberg.